

معمای فیلسوفان حرفه‌ای

نشر ماهی چهار جلد دیگر از مجموعهٔ **مختصر مفید** را منتشر کرد

به آن عظمت یا از آن جنسی که مخالفان او تصور می‌کنند نیست. در نتیجه بخش اعظم آن چه آن‌ها دستاورد عقل می‌دانند در واقع محصول سازوکار طبیعت انسان است که او نظریه گسترده‌ای درباره‌اش تدوین کرد و این نظریه نمونه آغازین چیزی شد که ما امروزه علوم شناختی می‌نامیم. نویسنده در فصل چهارم که عنوان «من چیستم؟» را برای آن برگزیده به یک متن بودایی با عنوان «پرسش‌های میلینده‌شاه» از مولفی نامعلوم می‌پردازد. در این متن راهبی بودایی به نام ناگاسته با فرمان‌روایی محلی به نام میلینده‌شاه مباحثه می‌کند و به پرسش‌های او پاسخ می‌دهد.

ادوارد کریگ در فصل هشتم که فصل پایانی کتاب است به این موضوع می‌پردازد که «فلسفه برای هر کسی چه در چینه دارد؟» به اعتقاد نویسنده هدف فلسفه دگرگون کردن سیر تمدن است، نه حل معماهای کوچک اما در دنیای امروز که فلسفه بدل به فعالیتی حرفه‌ای شده، چه‌بسا یافتن زیرکانه‌ترین راه حل برای یک معما موفقیت عظیمی نصیب یابنده‌اش کند. به باور کریگ همیشه وسوسه‌ها و فشارهایی در کار است که فیلسوفان حرفه‌ای را وامی‌دارد درباره معماها مطلب بنویسند، آن هم برای بقیه فیلسوفان حرفه‌ای و کاری به تعیین مسیر برای تمدن نداشته باشند. کریگ فلسفه را نه هم‌ردیف شطرنج بلکه به گسترده‌تری زندگی می‌داند که در گستره پهنای آثار فلسفی هم نمونه‌هایی از افکار بسیار والا و پاک یافت می‌شود و هم نمونه‌هایی از افکار بسیار پست و پلید.

زیر و بم مکتب انتقادی

جلد بیستم مجموعه «مختصر مفید» به معرفی «نظریه انتقادی» اختصاص دارد. آن چه به «نظریه انتقادی» شهرت یافته در سال‌های بین دو جنگ جهانی پدید آمد و برجسته‌ترین نمایندگانش حمله سرسختانه‌ای را علیه استثمار، سرکوب‌گری و بیگانگی نهفته در تمدن

در هیچ دوره‌ای یک معنای واحد برای همه نداشته است و از سوی دیگر معنای فلسفه به قدری وسیع شده که تقریباً به مرز بی‌معنایی رسیده است تا جایی که حتی شرکت‌های تجاری نیز مدعی داشتن فلسفه هستند اما از سوی دیگر، این گستره معنا بسیار باریک شده و یکی از عوامل اصلی این مسأله پیشرفت علوم طبیعی است.

این کتاب قرار است کتابی مختصر و مفید برای آشنا کردن خواننده با فلسفه باشد. نویسنده سه پرسش اصلی و اساسی که فلسفه درصدد پاسخ به آن‌ها است این گونه صورت‌بندی می‌کند: چه باید بکنیم؟ چه چیزی هست و شناختی که داریم از کجاست؟ و در فصل‌های دوم تا چهارم برای یک مثال از متون کلاسیک می‌آورد و در تأیید این ادعا که اجتناب کردن از فلسفه سخت است متن اول را از یونان قرن چهارم پیش از میلاد انتخاب کرده، دومی را از اسکاتلند قرن هجدهم و سومی را از هند، از نوشته‌های یک بودایی گم‌نام در تاریخی نامعلوم بین سال ۱۰۰ پیش از میلاد تا ۱۰۰ میلادی. متن اول با موضوع «چه باید بکنیم؟» از مکالمه «کریتون» افلاطون است. کریتون دوست سقراط است که به او پیشنهاد می‌دهد برای نجات از مرگ با کمک او از زندان بگریزد. رساله «کریتون» روایت افلاطون است از مباحثه کریتون با سقراط. کریتون برای ترغیب سقراط به فرار از زندان می‌گوید آبروی دوستانش در خطر است زیرا اگر او در زندان بماند و بمیرد، مردم فکر می‌کنند دوستانش حاضر نشده‌اند بهای رهایی او را بپردازند اما به عقیده سقراط آدمی نباید در بند آن باشد که «مردم» چه فکری می‌کنند بلکه ببیند عقیده خردمندانی که واقعیت‌ها را از دیدگاهی روشن می‌نگرند چیست. متن دومی که ادوارد کریگ در بحث «چگونه شناخت حاصل کنیم؟» مورد توجه قرار می‌دهد رساله «درباره معجزات» دیوید هیوم، فیلسوف تجربی‌گرای قرن هجدهم است. هیوم استدلال می‌کند که عقل اصلاً

سیما مهدوی
روزنامه‌نگار

به‌تازگی نشر ماهی ۴ جلد دیگر از مجموعه «مختصر مفید» را منتشر کرده و تعداد جلد‌های منتشرشده آن به ۲۲ جلد رسیده است. این مجموعه برای اولین بار به زبان انگلیسی توسط انتشارات دانشگاه آکسفورد منتشر شد و در ایران توسط ناشران مختلفی بعضی از جلد‌هایش ترجمه شده که نشر ماهی در این میان هم تعداد بیشتری از کتاب‌های این مجموعه را منتشر کرده و هم ترجمه‌هایش از کیفیت بهتری برخوردار هستند و حتی تلاش کرده در فرم و جلد کتاب‌ها هم به مجموعه آکسفورد وفادار باشد. «فلسفه»، «نظریه انتقادی»، «مدرنیسم» و «هنر مدرن» عناوین ۴ جلد تازه منتشر شده نشر ماهی از این مجموعه هستند که در ادامه به معرفی آن‌ها می‌پردازیم.

آن چه باشد فلسفه

هر چه توانایی ذهنی بشر اولیه رشد می‌یافت احساس می‌کرد قدرت‌ش بیشتر و بیشتر می‌شود اما از سوی دیگر خود را با انتخاب‌های گوناگون و معماهای بسیار مواجه می‌دید. فلسفه آوای برخاسته از تلاش آدمیان برای خلاصی از این بحران است. ادوارد کریگ در فصل نخست کتابش معتقد است چنین رویکردی به فلسفه انسان را از برخی کج‌فهمی‌های رایج مصون می‌دارد. او یکی از کج‌فهمی‌های رایج را این می‌داند که فلسفه فعالیتی دانسته شود با دامنه کم و بیش محدود که فقط در دانشگاه‌ها یا صرفاً در اعصار و فرهنگ‌هایی خاص دنبال می‌شود. کج‌فهمی دیگر این است که فلسفه نوعی بازی فکری تلقی شود که به نیازی نه‌چندان عمیق پاسخ می‌دهد. دو نکته ابتدایی دیگر که نویسنده متذکر شده این است که دلالت واژه «فلسفه» در طول تاریخ بارها تغییر کرده و احتمالاً

سقراط اکسپرس

- در جست‌وجوی درس‌های زندگی به کمک فیلسوفان مرده
- اریک واینر
- ترجمه شقایق الکائی
- نشر نیماژ
- ۴۱۶ صفحه
- ۱۲۰ هزار تومان

اریک واینر، در کتاب «سقراط اکسپرس» دعوتی صریح و درست دارد به فلسفه‌ورزی در معنایی که مرلپونتی از آن حرف می‌زد: «تأملات رادیکال». رادیکال بودن را باید برگزینیم و در تاریخ هیچ چیزی به قدر اندیشیدن و تأمل در جهان و پدیده‌هایش رادیکال نبوده است. این کتاب حرکتی ریلی همراه با ۱۴ فیلسوف از هزاره سوم تا قرن بیستم است، برای آن که با خودمان اندکی تأمل کنیم.

تماشاگر رهایی‌یافته

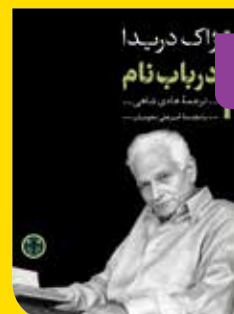
- ژاک رانسیر
- ترجمه اشکان صالحی
- نشر نی
- ۱۶۶ صفحه
- ۵۸ هزار تومان

نظریه‌پردازان هنر و فیلم معمولاً مخاطب مدرن را دچار انفجاری زیبایی‌شناختی و سیاسی می‌بینند. در پاسخ به این مسأله، هم هنرمندان و هم متفکران درصدد برآمده‌اند تا تماشاگر را به عاملی فعال و نمایش را به اجرایی مشترک تبدیل کنند. در کتاب «تماشاگر رهایی‌یافته، رهیافت ژاک رانسیر، فیلسوف فرانسوی به این تلاش نافرجام در جهت رهایی اساساً متفاوت است.

در باب نام

- ژاک دریدا
- ترجمه هادی شاهی
- کتاب پارسه
- ۱۸۴ صفحه
- ۶۵ هزار تومان

«در باب نام» شامل سه مقاله از ژاک دریدا، فیلسوف و نظریه‌پرداز مهم فرانسوی است. مقاله اول، تأملی درباره مسأله جواب‌گو بودن، حسن وظیفه و الزام برای مسئول بودن و حتی امکان پاسخ‌گو نبودن که در ارتباط با اخلاقیات و سیاست‌های مسئولیت‌پذیری است. مقاله دوم، مسأله و دشواری امر نام‌گذاری و امر غیر یا دیگر بودن را که الاهیات تنزیهی مطرح می‌کند در نظر می‌گیرد. مقاله آخر، مسأله فضا را بررسی می‌کند.